

HELSINGIN SEUDUN SUUNNAT

1 / 2013

ALUETALOUS

Tuotanto kääntyi loppuvuodesta hienoiseen nousuun

Suhdannenäkymät ovat huomattavan varovaiset

HYVINVOINTI

Asumistuen saajia aiempaa enemmän

YMPÄRISTÖ

Sekajätteen määrä laskussa

TYÖMARKKINAT

Avoimia työpaikkoja entistä vähemmän

Pitkäaikastyöttömyys lisääntyi voimakkaasti

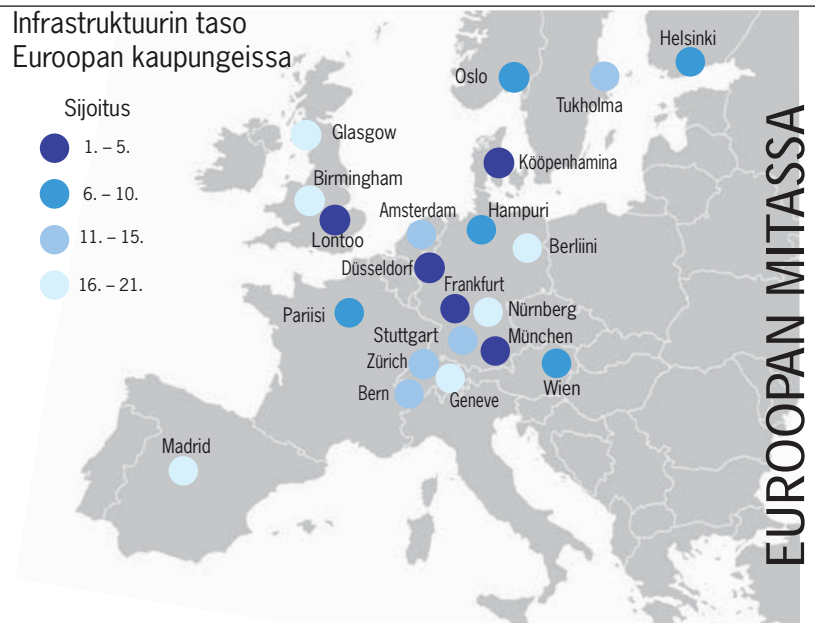
VÄESTÖ

Ulkomainen muuttovoitto ennätyskorkealla

VALOKIILASSA

Santtu Sundvall
Starttiraha yrittäjyyden tukena Uudellamaalla

Ajankohtaiskatsaus seudun kehitykseen 5.3.2013

Lähde: Mercer Survey, 2012 Quality of Living Worldwide City Rankings

Helsingissä toiminnan perusedellytykset huippuluokkaa

Kaupunkien infrastruktuuria eli tuotannon ja taloudellisen kehityksen perusehtoja ja –järjestelyjä tutkineessa raportissa sijalle 9. sijoittui Helsinki eurooppalaisten kaupunkien joukossa. Maailmanlaajuisessa tarkastelussa se oli sijalla 16. Tuotannon ja taloudellisen kehityksen perusedellytyksiin kuuluvat sähkön saatavuus, puhelin- ja postipalvelut, julkinen liikenne, liikenteen sujuvuus ja kansainväliset lentoyhteydet. Euroopassa parhaat perusedellytykset toiminnalle ovat Frankfurtissa ja Münchenissä. Näiden kaupunkien lisäksi vain Kööpenhaminassa, Düsseldorfissa, Lontoossa, Hampurissa, Pariisissa ja Wienissä infrastruktuurin taso arvioitiin tasokkaammaksi kuin Helsingissä. Oslo, Tukholma ja Stuttgart olivat seuraavilla sijoilla.

Maailman parhaat perusedellytykset toiminnalle tarjoaa Singapore. Taso on lähes yhtä korkea Frankfurtissa, Münchenissä ja Kööpenhaminassa. Hongkong sijoittuu maailmanlaajuisesti sijalle 6. Euroopan ulkopuolisista kaupungeista Sydney ja Vancouver kuuluvat kymmenen infrastruktuuriltaan korkeatasoisimman kaupungin joukkoon. Amerikan kaupungeista korkeimmille sijoille sijoittuivat Atlanta, Dallas, Washington DC ja Chicago.

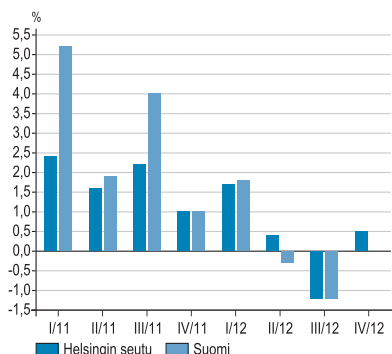
Tiedot perustuvat kansainvälisen Mercer konsulttifirman kaupunkien elinolosuhteita tarkastelemaan tutkimukseen. Mukana oli 221 kaupunkia ja aineisto kerättiin pääosin vuoden 2012 syys- ja marraskuun aikana. Raportin mukaan kansainvälisten yritysten toiminnan ja ulkomaille asetuvien työntekijöiden sijoittamisen kannalta tärkeitä tekijöitä ovat myös kaupungin vakaa sisäinen ilmapiiri, lainsäädösten täytäntöönpanon tehokkuus, rikollisuuden taso ja terveydenhuollon palvelut.

Lisää aihealueita ja aineistoa:

www.helsinginseudunsuunnat.fi

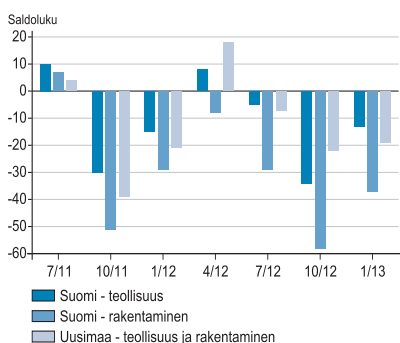
Kokonaistuotannon ennakoiva kuvaaja

Muutos (%) edellisestä vuodesta

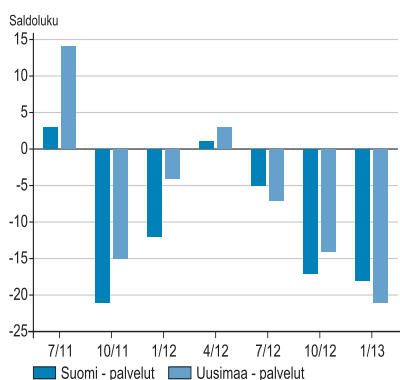
Lähde: Tilastokeskus, Kaupunkitutkimus TA Oy

Teollisuuden ja rakentamisen odotukset suhdannenäkymistä

Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto EK, suhdannebarometri

Palveluyritysten suhdannenäkymät

Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto EK, suhdannebarometri

ALUETALOUS

Tuotanto kääntyi loppuvuodesta hienoiseen nousuun

Helsingin seudulla tuotanto taantui lievästi viime vuonna, mutta kääntyi kuitenkin vuoden lopussa kasvuun. Vuoden takaiseen verrattuna tuotanto oli vuoden viimeisellä neljänneksellä 0,5 prosenttia korkeammalla tasolla. Teollisuuden tuotanto väheni Helsingin seudulla - erityisesti talouden kannalta keskeisen elektroniikkateollisuuden ongelmien vuoksi. Valtakunnallinen taantuma vaikutti tukkukauppaan ja kuljetustoimintaan. Talouskehitystä kuitenkin tasapainotti muiden palvelualojen kohtalainen kasvu koko viime vuoden ajan. Ennätyksellinen väestönkasvu toi lisäkysyntää palveluille ja asuntomarkkinoille.

Suhdannenäkymät ovat huomattavan varovaiset

EK:n tammikuussa tekemän Suhdannebarometrin mukaan Suomen elinkeinoelämän suhdannenäkymät lähikuukausille ovat huomattavan varovaiset. Suhdanteet hiipuivat laajalti viime vuoden lopulla ja tämänhetkistä tilannetta kuvataan kaikilla päätoimialoilla melko selvästi keskimääräistä heikommaksi.

Teollisuus ja rakentaminen

Uudenmaan teollisuuden ja rakentamisen suhdannetilanne synkeni aavistuksen viime vuoden lopulla. Sen sijaan suhdannenäkymät ovat kirkastuneet edellisestä tiedustelusta. EK:n tammikuussa tekemän tiedustelun mukaan suhdannenäkymien saldoluku oli -19, kun lokakuussa se oli -38. Tuotanto-odotukset ovat varovaisia, ja tuotannon ennakoidaan pysyvän lähikuukausina lähes muuttumattomana. Tilaukset vähenivät viime vuoden lopulla ja valmistusvarastot ovat tavanomaiset.

Koko maan teollisuusyritysten suhdannenäkymät ovat heikot, mutta hieman vakaammat kuin lokakuussa. Saldoluku oli tammikuun tiedustelussa -13 (lokakuussa -34). Tilausten määrä laski ja tilauskanta painui melko matalalle eikä alkuvuodelle ole odotuksia tuotannon kasvusta. Valmistusvarastot ovat kasvaneet aavistuksen, mutta ne ovat vielä melko lähellä normaalitasoa. Teollisuusyritysten henkilöstökehitys heikkeni loppusyksyllä ja alkutalvella, kun työvoiman määrä kääntyi kohtalaiseen laskuun. Samankaltaisen vähentymisen ennustetaan jatkuvan myös lähikuukaudet.

Koko maan rakentamisyriyten suhdannenäkymät toipuivat hieman, mutta näkymät ovat yhä harmaat. Saldoluku oli tammikuussa -37 (lokakuussa -58). Rakennusyritysten uudet tilaukset supistuivat viimeisellä vuosineljänneksellä. Tilauskirjat ohentuivat edelleen jonkin verran ja ne ovat nyt yleisesti normaalia pienemmät. Kapasiteetti oli kokonaan käytössä 68 prosentilla vastaajista. Henkilöstökehitys oli kuitenkin kausitekiä huomioon ottaen edelleen kohtalaista. Henkilökunnan määrän odotetaan melko yleisesti vähenevän lähikuukausien kuluessa.

Palvelut

Uudenmaan palveluyritysten suhdannekuva pysyi harmaana viime vuoden lopulla ja tammikuussa se oli hieman tavanomaista huonompi. Lähikuukausien suhdanneodotukset heikkenivät saldolukuun -21 (lokakuussa -8). Uudenmaalla vastaajien suhdannenäkymät ovat aavistuksen koko maan keskiarvoa vaisummat. Myynti kasvoi hieman viime vuoden lopulla, mutta se jäi kuitenkin vähän vuoden takaista pienemmäksi. Myynnin ennakoidaan kasvavan hieman talven ja kevään aikaan. Henkilökunnan määrä pieneni loka-joulukuussa ja työvoimaa vähennettäneen aavistuksen myös alkuvuoden aikana.

Koko maassa palvelualojen suhdanneodotukset jatkuivat vaisuina talven ajan ja saldoluku oli -18 (lokakuussa -17). Palveluyritykset kuvaavat suhdanteilanteensa synkentyneen asteittain koko viime vuoden ajan. Tämänhetkisiä suhdanteita arvioidaan melko yleisesti keskimääräistä heikommiksi. Näkymät lähikuukausille ovat edelleen vaatimattomat ja henkilöstön loiva väheneminen jatkuu. Palveluyritysten myynti kasvoi viime vuoden lopulla melko hitaasti, mutta myynnin ennustetaan pysyvän lähikuukaudet hienoisessa kasvussa. Palveluyritysten kannattavuus kääntyi viime vuoden lopulla melko yleisesti heikompaan ja sen arvioidaan alenevan myös lähitulevaisuudessa.

Kuluttajien luottamus talouskehitykseen vahvistui

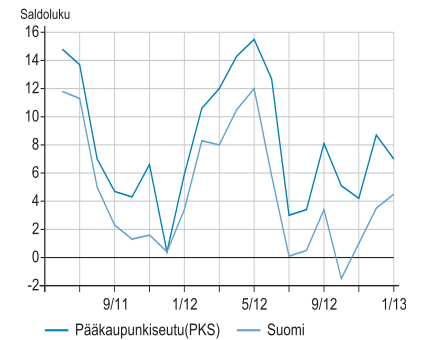
Viime vuoden alkupuolella pääkaupunkiseudun kuluttajilla oli melko vahva luottamus myönteiseen talouskehitykseen. Se kääntyi kuitenkin heinäkuusta lähtien huomattavasti heikommaksi, mutta jälleen joului- ja tammikuussa luottamus oli hieman vahvistunut. Perinteisesti pääkaupunkiseudun kuluttajat ovat olleet koko maan kuluttajia myönteisempiä näkemyksissään. Tämän vuoden tammikuussa kuluttajabarometrin saldoluku oli pääkaupunkiseudulla 7,0 ja koko maassa 4,5.

Yhdessä kuluttajien oman talouden kehitystä ja säästämismahdollisuuksia kuvaavan mikroindikaattorin arvo oli pääkaupunkiseudulla tammikuussa 26,8 eli samaa suuruusluokkaa kuin vuotta aikaisemminkin, mutta hieman vähemmän kuin edeltävinä kuukausina. Tammikuussa koko maan taloutta ja työttömyystilannetta kuvaavan makroindikaattorin arvo oli -12,8 pääkaupunkiseudulla, näin ollen näkemykset olivat kirkastuneet edellisiin kuukausiin verrattuna.

Luottamus Suomen talouskehitykseen vahvistui pääkaupunkiseudulla tammikuussa ja sitä kuvaava saldoluku oli vain hivenen miinuksella eli -1,7. Kesäkuusta lähtien heikkoon talouskehitykseen luottavia on ollut enemmän kuin myönteiseen kehitykseen uskovia. Synkimmillään odotukset olivat heinä- ja elokuussa. Tammikuussa 28,5 prosenttia pääkaupunkiseudun kuluttajista oletti Suomen taloustilanteen olevan paremman vuoden kuluttua. Koko maassa osuus oli 29,3 prosenttia ja odotuksia kuvaava saldoluku sai arvon -3,4. Koko maassa runsas kolmasosa kuluttajista oletti taloustilanteen pysyvän samanlaisena ja pääkaupunkiseudulla osuus oli neljä kuluttajaa kymmenestä.

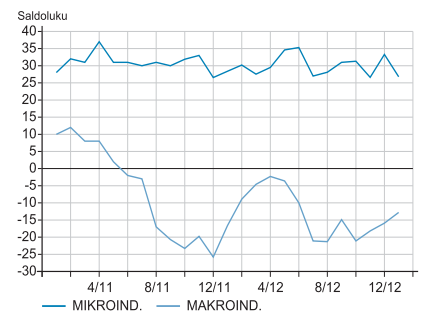
Kuluttajien näkemykset työttömyystilanteesta vuoden kuluttua ovat olleet synkät viime vuoden puolivälistä lähtien. Joului- ja tammikuussa ne kuitenkin olivat hieman valoisammat kuin kahtena edellisenä kuukautena. Tammikuussa saldoluku oli -23,8 pääkaupunkiseudulla ja -25,8 koko maassa. Siellä joka neljäs kuluttaja oletti työttömiä olevan vuoden kuluttua yhtä paljon ja kuusi kuluttajaa kymmenestä oletti määrän kasvavan tiedusteluhetken nähden. Tammikuussa pääkau-

Kuluttajien luottamusindikaattori

Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

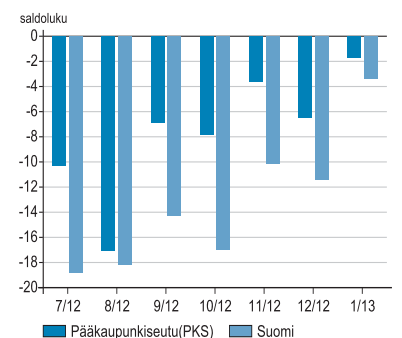
Kuluttajien luottamusindikaattori

Mikroindikaattori: Oma talous ja säästämismahdollisuudet
Makroindikaattori: Suomen talous ja työttömyyden kehitys

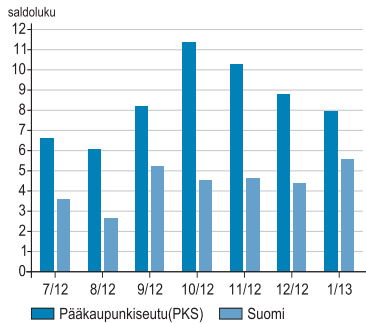
Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

Kotitalouksien ennuste Suomen talouskehityksestä seuraavien 12 kk:n aikana

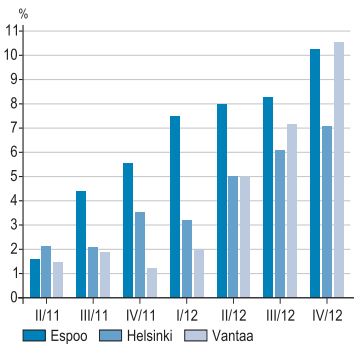
Lähde: Tilastokeskus

Kotitalouksien odotukset oman talouden kehityksestä 12 kk:n aikana

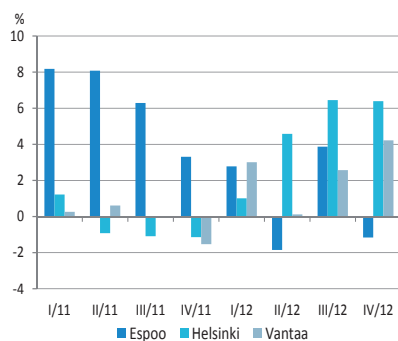
Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

Yleisen asumistuen saajat pääkaupunkiseudulla Muutos (%) edellisestä vuodesta

Lähde: Tilastokeskus, asuntojen hinnat

Toimeentulotuen saajat Muutos (%) edellisestä vuodesta

Lähde: Espoon, Helsingin ja Vantaan kaupungit

punkiseudulla kolme kuluttajaa kymmenestä luotti työttömien määrän säilyvän ennallaan ja 55 prosenttia vastaajista otaksui sen kasvavan.

Pääkaupunkiseudun kuluttajien luottamus oman talouden tilanteeseen heikkeni hieman joului- ja tammikuussa. Tosin se oli jonkin verran vahvempaa kuin vuotta aikaisemmin. Tammikuussa joka neljäs kuluttaja oletti talustilanteensa olevan vuoden kuluttua vastausajankohtaa paremman. Joka toinen kuluttaja näkee oman talustilanteensa säilyvän samanlaisena vuoden kuluttuakin. Tammikuussa saldoluku sai arvon 8,0 pääkaupunkiseudulla ja 5,6 koko maassa. Siellä kuusi kuluttajaa kymmenestä olettaa talustilanteensa säilyvän muuttumattomana ja miltei joka neljäs luottaa sen paranemiseen.

Kuluttajilla on perinteisesti ollut vahva luottamus omiin säästämismahdollisuuksiinsa. Tammikuussa sitä kuvaava saldoluku sai pääkaupunkiseudulla arvon 45,6 ja koko maassa 41,5. Pääkaupunkiseudulla joka kolmas kuluttaja ilmoitti melko varmasti säästävänsä seuraavan 12 kuukauden aikana ja 45 prosenttia ilmoitti varmasti säästävänsä. Koko maassa varmasti säästäviä oli 40 prosenttia ja melko varmasti oletti säästävänsä 36 prosenttia kuluttajista.

HYVINVOINTI

Asumistuen saajia aiempaa enemmän

Pääkaupunkiseudulla yleisen asumistuen saajia oli lähes 43 900 vuoden 2012 joulukuun lopussa. Helsingissä heitä asui 27 500, Espoossa 7 900 ja Vantaalla 8 400. Kokonaisuudessaan pääkaupunkiseudulla yleisen asumistuen saajien määrä kasvoi 8,3 prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Espoossa ja Vantaalla yleisen asumistuen saajien määrä oli kasvanut vuoden aikana kymmenesosan. Helsingissä lisäys oli 7,1 prosenttia.

Toimeentulotuen asiakkaita aiempaa enemmän

Pääkaupunkiseudulla toimeentulotuen asiakkaiden määrä kasvoi 4,7 prosenttia loka-joulukuussa viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Helsingissä lisäystä oli 6,4 prosenttia ja Vantaalla 2,6 prosenttia. Espoossa sen sijaan heitä oli prosentti vähemmän kuin edellisvuonna.

Toimeentulotuen asiakkaiden määrä kasvoi voimakkaasti vuoden 2009 aikana, seuraavana vuotena lisäys oli maltillisempaa. Vuonna 2011 heidän määränsä pysyi edellisvuoden tasolla, mutta taas viime vuoden toisesta neljänneksestä lähtien heidän määränsä lisäys on ollut aiempaa suurempaa. Helsingissä toimeentulotukea sai 35 100, Vantaalla 10 300 ja Espoossa 8 500 asukasta.

LIIKENNE JA YMPÄRISTÖ

Lentomatrustajien määrän supistuminen jatkuu

Helsinki-Vantaan lentokentän matrustajamäärä oli 3,5 miljoonaa henkilöä loka-joulukuussa. Näin ollen heidän määränsä oli supistunut 2,3 prosenttia edellisvuoden viimeiseen neljännekseseen verrattuna. Lentomatrustajien määrä kääntyi laskuun viime vuoden toisella vuosineljänneksellä edellisvuoden huomattavan kasvun jälkeen. Vuoden 1993 alkuun verrattuna lentomatrustajien määrä oli hieman yli kaksinkertainen.

Kaatopaikkajätteen määrä laskussa

Ämmäsuon jätteenkäsittelykeskuksessa vastaanotetun sekajätteen määrä on ollut laskussa jo parin vuoden ajan. Viime vuoden loka-joulukuussa sen määrä laski 3,9 prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Kokonaisjätteen määrä laski alkuvuotena aina kolmanteen neljännekseseen asti, mutta loka-joulukuussa se oli kasvanut 16,9 prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Ämmäsuolla jätettä vastaanotettiin yhteensä 172 000 tonnia heinäsyyskuussa, josta sekajätettä oli miltei 60 000 tonnia.

TYÖMARKKINAT

Työllisten määrä supistui hieman

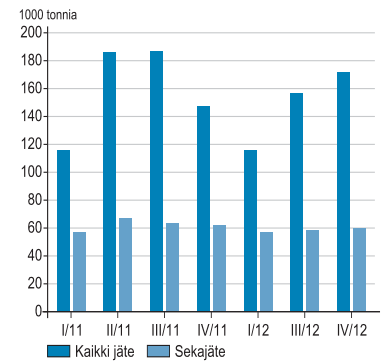
Helsingin seudulla työllisten henkilöiden määrä laski hieman eli 0,2 prosenttia viime vuoden viimeisellä neljänneksellä edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Myös koko maassa heidän määränsä kääntyi loivaan laskuun eli vähennystä oli 0,4 prosenttia. Loka-joulukuussa työlliseen työvoimaan kuului Helsingin seudulla 704 200 ja koko maassa 2,4 milj. henkilöä. Helsingissä työlliseen työvoimaan kuului 313 000 henkilöä, joten lisäystä edellisen vuoden viimeiseen neljännekseseen verrattuna oli 1,7 prosenttia. Vantaalla heidän määränsä oli laskenut 6,6 prosenttia ja heitä oli 96 400. Espoossa työlliseen työvoimaan kuului 138 700 henkilöä ja vähennys oli 0,9 prosenttia.

Helsingin seudulla työttömien määrä kasvoi 4,8 prosenttia loka-joulukuussa edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Koko maassa heidän lukumääränsä nousi 2,2 prosenttia edellisvuodesta. Työttöminä oli Helsingin seudulla 43 700 ja koko maassa 185 200 henkilöä vuoden 2012 viimeisellä neljänneksellä.

Teollisuudessa ja rahoitusalaalla työllisten määrä laski huomattavasti

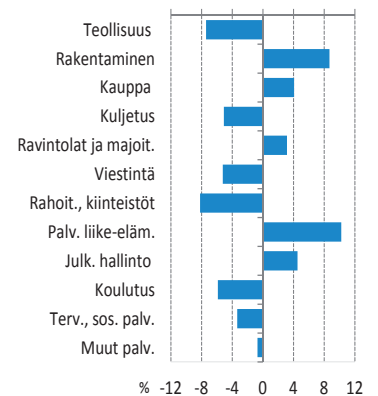
Helsingin seudulla teollisuusalan työntekijöiden määrä on edelleen laskussa ja loka-joulukuussa heidän määränsä laski 7,4 prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Rahoitus-

Kaatopaikkajätteen määrä

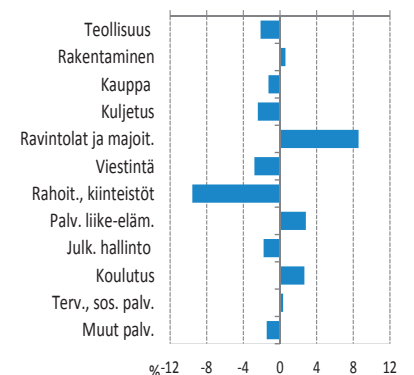
Lähde: Helsingin seudun ympäristöpalvelut

Työllinen työvoima päätoimialoittain Helsingin seudulla Muutos (%) edellisestä vuodesta

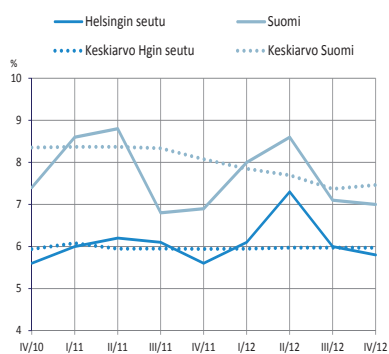
Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Työllinen työvoima päätoimialoittain Suomessa Muutos (%) edellisestä vuodesta

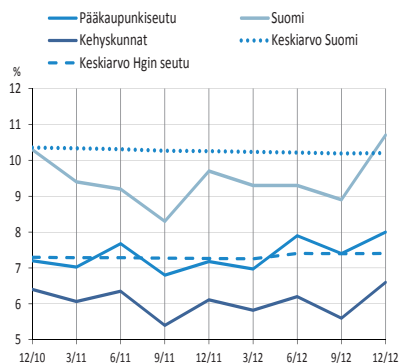
Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Työttömyysaste (%) ja sen keskiarvo Helsingin seudulla ja koko maassa

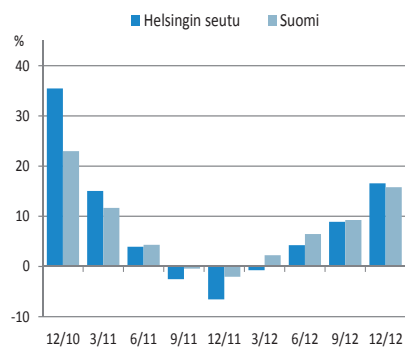
Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Työttömyysaste (%) ja sen keskiarvo pääkaupunkiseudulla, kehysalueella ja koko maassa

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Pitkäaikaistyöttömyys muutos (%) edellisestä vuodesta

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

ja vakuutustoiminnassa työntekijöiden määrä laski 8,2 prosenttia. Liike-elämän palveluissa niiden määrä kasvoi kymmenesosan ja kaupan alalla neljä prosenttia. Vuoden 2008 loppuun verrattuna kaupan toimialalla työntekijöitä oli vajaa kolme prosenttia enemmän.

Teollisuudessa oli Helsingin seudulla viime vuoden viimeisellä neljänneksellä 64 500 työntekijää ja kaupan alalla 108 000. Koko maassa kaupan ala antoi työpaikan 295 300 ja teollisuus 372 400 henkilölle. Rahoitus-, vakuutus- ja kiinteistöalat yhdessä tarjosivat työtä koko maassa 72 200 ja Helsingin seudulla 35 400 henkilölle.

Työttömyysaste lähes ennallaan

Työttömien osuus työvoimasta oli 5,8 prosenttia Helsingin seudulla viime vuoden viimeisellä neljänneksellä Tilastokeskuksen tietojen mukaan. Koko maassa työttömyysaste oli 7,0 prosenttia. Lisäystä viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna oli 0,2 prosenttiyksikköä ja koko maassa 0,1 prosenttiyksikköä.

Työ- ja elinkeinoministeriön TE-toimistojen asiakasrekisteriin perustuvien tietojen mukaan Helsingin seudun työttömyysaste oli joulukuun lopussa 7,7 prosenttia, kun koko maassa se oli 10,7 prosenttia. Lisäystä viime vuoden samaan ajankohtaan oli 0,8 prosenttiyksikköä ja koko maassa yksi prosenttiyksikkö.

Kehysalueella työttömien osuus työvoimasta oli 6,6 prosenttia ja Vantaalla 8,9 prosenttia. Helsingissä työttömyysaste oli 8,4 prosenttia ja Espoossa 6,5 prosenttia joulukuun lopussa. Kaikilla alueilla työttömyysaste oli kohonnut sekä vuoden takaiseen tilanteeseen että edellisen vuosineljänneksen loppuun verrattuna.

Pitkäaikaistyöttömyys lisääntyi voimakkaasti

Pitkäaikaistyöttömien määrä lähti nousuun Helsingin seudulla viime vuoden toisella neljänneksellä ja kasvuvauhti on vain kiihtynyt. Loka-joulukuussa yli vuoden työttöminä olleiden määrä oli kasvanut 16,6 prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Koko maassa lisäys oli 15,8 prosenttia. Helsingin seudulla ja koko maassa se oli runsas 6 prosenttiyksikköä korkeampi. Helsingin seudulla yli vuoden työttöminä olleita henkilöitä oli 12 700 ja koko maassa 66 000. Kehysalueella heitä oli 2 200 ja Vantaalla 2 600. Helsingissä lukumäärä oli 6 000 ja Espoossa 1 700 asukasta.

Avoimia työpaikkoja entistä vähemmän

Helsingin seudulla oli avoinna joulukuun lopussa 8 072 työpaikkaa. Se oli 7,9 prosenttia vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Koko maassa niiden määrä supistui 4,2 prosenttia ja avoinna oli 25 384 työpaikkaa. Vuoden 1993 alkuun verrattuna avoinna olevien työpaikkojen lukumäärä oli lähes kymmenkertainen Helsingin seudulla ja koko maassa se oli viisinkertainen.

VÄESTÖ

Muuttovoitto kasvatti väkilukua

Helsingin seudun väkiluku kasvoi Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan loka-joulukuussa 4 100 asukkaalla. Koko vuoden 2012 aikana Helsingin seudun väkiluku nousi 17 200 henkilöllä. Siitä luonnollisen väestönkasvun osuus oli 6 900 ja muuttoliikkeen tuoma väestömäärä 10 300. Vuoteen 2011 verrattuna väkiluvun kasvu oli viime vuonna runsas 900 henkilöä suurempi. Muuttovoittoa oli 1 200 henkilöä enemmän kuin vuotta aikaisemmin, mutta luonnollista väestönkasvua oli 300 henkilöä edellisvuotta vähemmän.

Viime vuoden viimeisellä neljänneksellä Helsingin asukasmäärä kasvoi 2 100 henkilöllä, josta muuttovoiton osuus oli neljä viidesosaa. Koko viime vuoden aikana uusien pääkaupunkilaisten lukumäärä kasvoi 8 500 asukkaalla. Espoon väkiluku kasvoi viime vuonna 4 300 asukkaalla. Lisäys jakaantui tasan luonnollisen väestönkasvun ja muuttovoiton kesken. Loka-joulukuussa väkiluku kasvoi lähes 1 300 espoolaisella.

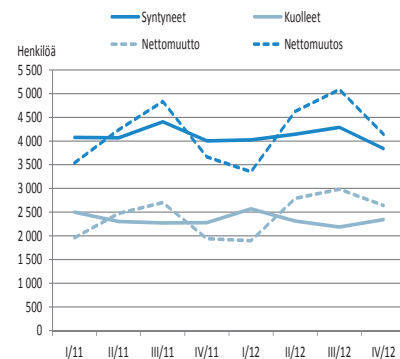
Vantaan asukasmäärä kasvoi koko viime vuoden aikana hieman alle 2 000 asukkaalla. Vantaan väkiluvun kasvu nojautui ennen kaikkea luonnolliseen väestönkasvuun, sillä sen osuus koko väkiluvun lisäyksestä oli 70 prosenttia. Loka-joulukuussa vantaalaisten lukumäärä kasvoi 180 asukkaalla, vaikka muuttotappiota olikin 130 henkilöä. Kehysalueen väkiluku kasvoi vuonna 2012 yhteensä 2 300 asukkaalla, josta muuttovoiton osuus oli kolmasosa. Syntyneitä oli 1 500 kuoolleita enemmän. Vuoden viimeisellä neljänneksellä väkimäärä kasvoi 510 asukkaalla. Siitä muuttovoittoa oli 204 henkilöä eli kaksi viidesosaa.

Ulkomainen muuttovoitto ennätyskorkealla

Helsingin seudulle muutti ulkomailta vuoden 2012 aikana lähes 12 700 asukasta ja lähtömuuttajia oli 6 000, joten kokonaisuudessaan ulkomainen muuttovoitto oli hieman alle 6 700 henkilöä. Lukumäärä oli ennätyskellisen korkea. Edellisvuonna muuttovoiton määrä oli ollut runsas 300 henkilöä vähemmän. Vuosina 2007 ja 2008 vuosittain se oli ollut vajaa 6 000 henkilöä. Muina vuosina lukumäärät ovat jääneet huomattavastikin alhaisemmiksi.

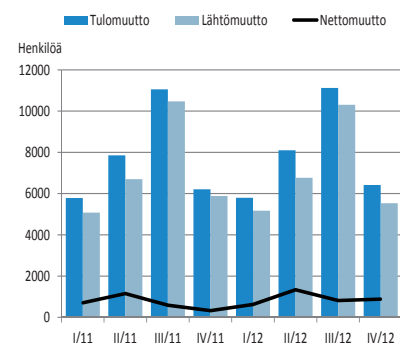
Pääkaupunkiseudulle muutti viime vuoden aikana lähes 11 400 asukasta ulkomailta ja lähtömuuttajia oli 5 400, joten muuttovoitto oli hieman alle 6 000 henkilöä. Tästä Helsingin osuus oli kolme viidesosaa eli 3 500 asukasta. Espoo sai ulkomaista muuttovoittoa runsas 1 500 ja Vantaa lähes 900 henkilöä. Kehysalueella oli ulkomailta tulomuuttajia lähes 700 enemmän kuin sinne oli lähtömuuttajia.

Luonnollinen väestönkasvu ja nettomuutto

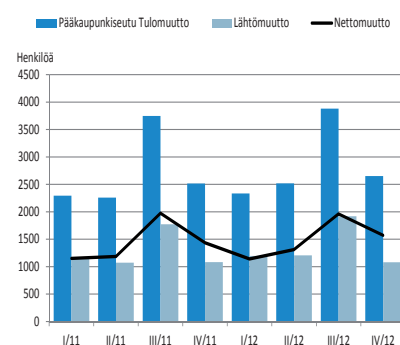
Lähde: Tilastokeskus

Helsingin seudun ja muun Suomen välinen muuttoliike

Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot

Ulkomainen muuttovoitto pääkaupunkiseudulle

Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot

Starttiraha yrittäjyyden tukena Uudellamaalla

Uuden ja elinvoimaisen yritystoiminnan tukeminen on keskeinen työ- ja elinkeinopolitiikan tavoite. Yrittäjyyteen kannustaminen toimii sekä työllistymistä tukevana että alueellista elinkeinorakennetta ylläpitävänä välineenä. Yrittäjyys sisältää kuitenkin useita haasteita, jotka liittyvät keskeisimmin uuden yrittäjän taloudelliseen ja henkiseen selviytymiseen. On tyypillistä, että pienillä ja keskisuurilla yrityksillä tulos on yritystoiminnan alkuvaiheessa pääasiassa tappiollista, asiakaskontaktit vähäisiä ja tulevaisuus epävarmaa. Juuri tänä aikana yrittäjän saaman ulkoisen tuen merkitys on suuri.

Valtiollinen starttirahajärjestelmä perustettiin 1980-luvun alkupuolella tukemaan uuden yritystoiminnan kehittymistä turvaamalla yrittäjän henkilökohtainen toimeentulo yritystoiminnan alkuaikoina. Työ- ja elinkeinotoimistot myöntävät starttirahan harkinnanvaraisesti yksittäisille henkilöille. Näin se ei ole luonteeltaan suoranaista yritystukea. Ennen myönteistä starttirahapäätöstä arvioidaan mm. hakijan valmiudet yrittäjäksi sekä yrityksen alueellinen kilpailutilanne. Vuoteen 2005 asti starttirahaa pystyivät hakemaan ainoastaan työttömät. Vuoden 2005 jälkeen tuki laajennettiin kattamaan myös palkkatyöstä, opiskelusta tai kotityöstä yrittäjäksi siirtyvät henkilöt.

Uusimaa ja erityisesti pääkaupunkiseutu ovat yritysten kannalta Suomen keskeisintä markkina-alueita. Suurin osa Suomeen perustettavista uusista yrityksistä sijoittuu Uudenmaan alueelle. Vaikka jokainen uusi yrittäjä ei suinkaan tarvitse yritystoimintansa käynnistämiseen starttirahaa, on tukea saaneiden yrittäjien määrä Uudellamaalla huomattava. Neljännes kaikista koko maassa aloittavista starttirahayrittäjistä sijoittuu Uudellemaalle. Starttirahayrittäjien suuri määrä on herättänyt tarpeen selvittää, millaisista henkilöistä tämä ryhmä koostuu, millainen merkitys starttirahalla on ollut heidän yritystoiminnalleen ja kuinka TE-toimistot ovat kyenneet palvelemaan heitä yritystoiminnan käynnistämässä. Oheisia kysymyksiä selvitettiin Uudenmaan ELY-keskuksen toimesta syksyllä 2012 lähetetyn sähköpostikyselyn avulla. Kyselyyn vastasi 728 vuosien 2008-2011 aikana Uudenmaan alueella myönteisen starttirahapäätöksen saanutta henkilöä.

Starttirahayrityksiä perustetaan monipuolisesti eri aloille

Vaikka keskiasteen tutkinto on edelleenkin Uudenmaan starttirahayrittäjien yleisin koulutusaste, koostuivat kyselyyn vastanneet pääasiassa korkeasti koulutetuista henkilöistä. Ammattikorkeakoulututkinto oli 39 prosentilla vastaajista, ylempi korkeakoulututkinto vastaavasti 27 prosentilla vastaajista. Suurin osa vastaajista oli yli 36-vuotiaita ja lievä enemmistö naisia. Valtaosa vastaajista toimi tai oli toiminut yrittäjänä Helsingin tai Espoon kuntien alueella ja oli saanut myös starttirahansa näiden alueiden TE-toimistoista.

Uudenmaan toimialarakennetta hallitsevat palveluihin ja kauppaan keskittyneet yritykset. Samat alat nousivat esiin myös kyselyyn vastanneiden keskuudesta. Niukasti suurin yksittäinen toimiala oli 15 prosentilla muu palvelutoiminta. Ala sisältää mm. kauneudenhoitopalveluihin keskittyneitä yrityksiä. Kaupanala sijoittui kyselyssä toiseksi. Näiden lisäksi tärkeässä roolissa olivat informaatio ja viestintäala, taiteet, viihteet ja virkistys sekä terveys- ja sosiaalipalvelut. Eri alojen konsultteja ja oli vastaajien joukossa huomattavan paljon. Selvitys vahvisti näkemystä, että Uudellamaalla starttirahayritykset jakautuvat hyvin monipuolisesti eri toimialoille.

Kyselyn perusteella starttirahayritykset eivät työllistäneet kovinkaan montaa henkilöä. Yhteensä 78 prosenttia vastaajista ilmoitti työskentelevänsä yrityksessään yksin. Valtaosa yrittäjistä ei myöskään arvioinut henkilöstömääränsä kasvavan lähitulevaisuudessa. Starttirahayritysten arvioitu liikevaihto oli kyselyn perusteella suhteellisen pientä. Noin 61 prosenttia vastaajista arvioi liikevaihtonsa jäävän alle 50 000 euroon vuodessa. Suurin osa kuitenkin ennakoi liikevaihdon kasvavan lähitulevaisuudessa. Aikana, jolloin alueelliset suhdanne-ennusteet näyttävät varsin synkiltä, on tämä hyvin positiivinen tieto.

Oman työpaikan luominen ja työn itsenäisyys houkuttelevat yrittäjyyteen

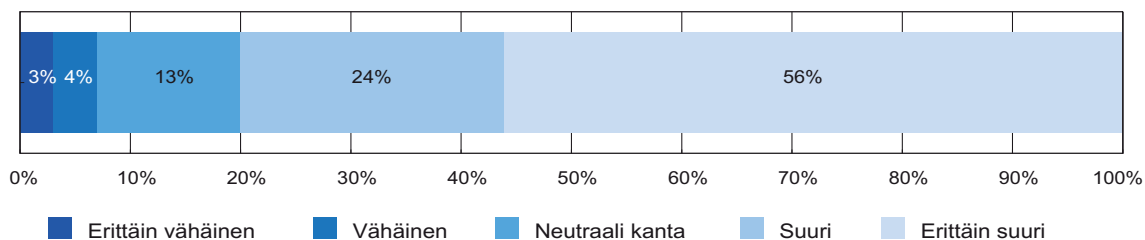
Kyselyyn vastanneita pyydettiin kertomaan kolme merkittävintä syytä yrittäjäksi ryhtymiselle. Valtaosa oli siirtynyt yrittäjäksi joko halusta luoda itselle oma työpaikka tai yrittäjyyteen liittyvän itsenäisyyden ja vapauden innoittamina. Yrittäjän aikaisemmalla työllisyystilanteella näytti olleen suuri merkitys ilmoitettuihin syihin. Työttömistä yrittäjiksi siirtyneille tärkeintä oli erityisesti oman työpaikan luominen. Työelämästä tai muualta yrittäjiksi siirtyneet taas arvostivat huomattavasti enemmän yrittäjyyden itsenäisyyttä ja vapautta.

Starttirahan merkitys näyttäytyi kahdenlaisena

Peräti 80 prosenssia vastaajista koki myönteisellä starttirahapäätöksellä olleen suuri tai erittäin suuri positiivinen merkitys omalle yritystoiminnalle (katso kuvio 1). Merkitys hahmottui yrittäjille kahdenlaisesti, ensinnäkin taloudellisena tukena ja toiseksi henkisenä arvostuksena. Tuen pääasiallisen tehtävän mukaisesti kyselyyn vastanneet olivat kokeneet starttirahan saamisella olleen suuri vaikutus heidän perustoimentuloonsa yritystoiminnan alkumetreillä. Toimentulon turvaaminen oli mahdollistanut heille laajemman taloudellisen liikkumavaran ja jopa tietyn asteisten taloudellisten riskien ottamisen.

Ehkä jopa taloudellista tukea merkittävämpää oli kuitenkin starttirahan saamiseen liittynyt henkinen ulottuvuus. Useat yrittäjät olivat kokeneet starttirahan yhteiskunnan symboliseksi luottamuksenosoitukseksi yrittäjälle ja hänen yritysidealleen. Se oli ollut heille merkki siitä, että joku ulkopuolinen taho uskoi yrityksen tulevaisuuteen. Tuen saamisen oli näin vahvistanut yrittäjien itseluottamusta ja motivoinut kehittämään yritystoimintaa edelleen.

Kuvio 1. Myönteisen starttirahapäätöksen merkitys yritystoiminnan alkuvaiheessa % (n=725)

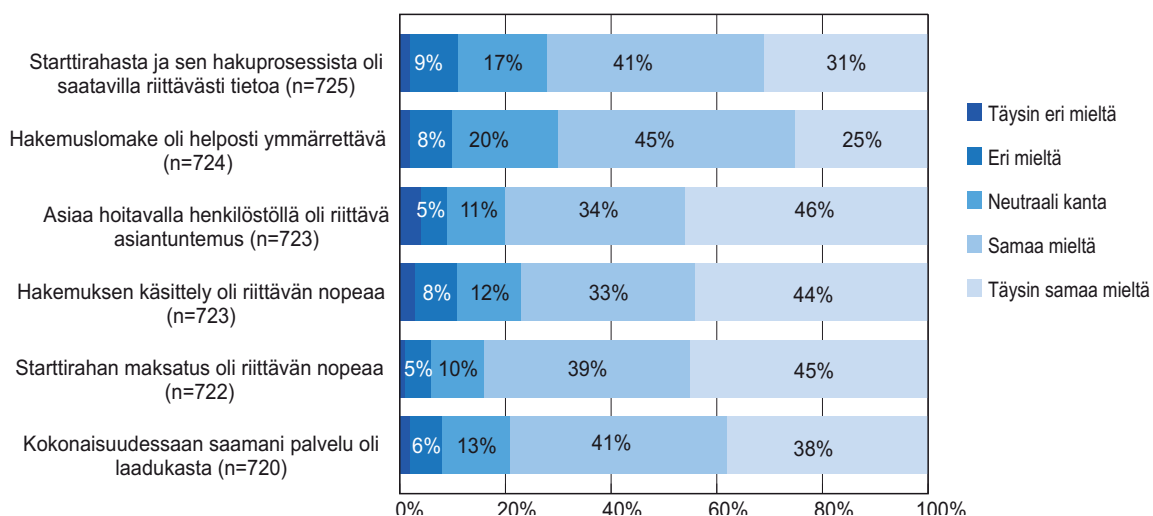
TE-toimistot saivat hyvän arvosanan starttirahaan liittyvistä palveluista

Kokonaisuudessaan starttirahajärjestelmään suhtauduttiin kyselyssä positiivisesti. Noin 66 prosenttia vastaajista piti starttirahajärjestelmää erittäin toimivana. Heikkouksina kuitenkin nähtiin suhteellisen pieni kuukausittainen määrä ja lyhyt kesto sekä hakuprosessin joustamattomuus. Yleisesti alueelliset Uudenmaan TE-toimistot saivat kyselyssä erittäin positiivisen arvosanan järjestelmään liittyvien palveluiden toteuttamisesta. Osa kuitenkin toivoi tuesta selkeämpää informaatiota (katso kuvio 2).

Kun vastaajia pyydettiin erittelemään keskeisimpiä yhteistyökumppaneitaan yritystoiminnan aloittamisen kynnyksellä, nousivat Uudenmaan TE-toimistot ja ELY-keskus korkeimmille sijoille. Tärkeiksi koettiin kuitenkin myös alueellisten uusyrityskeskusten tarjoamat palvelut. Uusyrityskeskukset tarjoavat yrittäjille mm. neuvontaa ja tukea sekä antavat TE-toimistoille tarvittaessa lausunnon kunkin yrityksen kannattavuudesta.

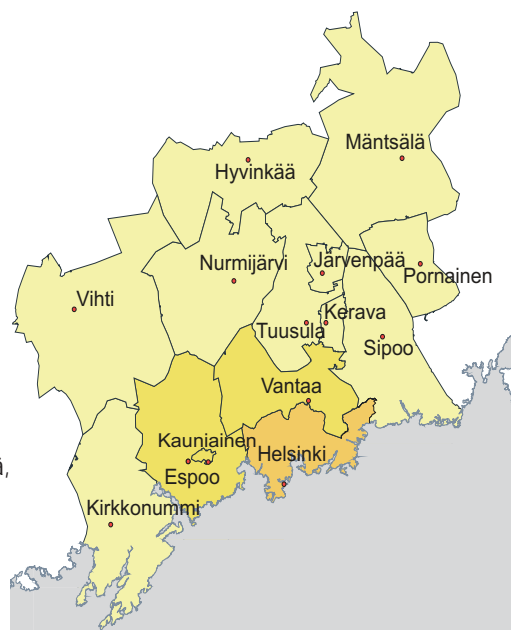
Artikkeli perustuu Uudenmaan ELY-keskuksessa julkaistuun raporttiin "Starttiraha ja yrittäjyys Uudellamaalla". Koko raportti on luettavissa Uudenmaan ELY-keskuksen internet-sivuilta.

Kuvio 2. Kyselyyn vastanneiden näkemyksiä TE-toimistojen palvelun eri osa-alueista (%)

info

Helsingin seutu:	Pääkaupunkiseutu ja kehysalue
Pääkaupunkiseutu:	Helsinki, Espoo, Kauniainen ja Vantaa
Kehyskunnat (KUUMA-kunnat):	Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula ja Vihti
Uusimaa:	Uudenmaan maakunta

Käsitteitä

Asunnon ostoaikomukset:

Niiden kotitalouksien osuus, jotka aikovat ostaa asunnon varmasti tai mahdollisesti seuraavan vuoden aikana.

Ilmanlaatuindeksi:

HSY:n (ent. YTV) kehittämä indeksi, joka lasketaan tunneittain. Huomioon otetaan rikkidioksidin, typpidioksidin, hiilimonoksidin, otsonin, hengitettävien hiukkasten ja pienhiukkasten pitoisuudet, joille määritetään ali-indeksi. Näistä korkein määrittelee ilmanlaatuindeksin arvon mittausasemalla.

Lento- ja laivaliikenteen matkustajat:

Saapuneet ja lähteneet matkustajat yhteensä.

Liukuva vuosisumma:

Kausitasoitusmenetelmä, jolla tasataan vuoden sisäistä, toistuvaluonteista vaihtelua. Vuosineljänneksen arvo lasketaan summaamalla neljän viimeisimmän neljänneksen arvot ja jakamalla summa luvulla 4.

Pitkäaikainen keskiarvo:

Summataan tietyn ajanjakson neljännesten arvot ja jaetaan luku neljännesten lukumäärällä.

Rikokset (poliisin tietoon tulleet):

Väkivaltarikokset: henkeen tai terveyteen kohdistuvat rikokset sekä siveellisyysrikokset. Omaisuusrikokset: varkaudet, törkeät varkaudet ja näpistyksiset.

Saldoluku:

Saldoluvulla kuvataan odotuksia suhdanne- ja kuluttajabarometrissä. Luku saadaan, kun myönteisten vastausten prosenttiosuuksista vähennetään kielteisten vastausten prosenttiosuudet. Positiivinen luku kuvaa myönteisiä odotuksia.

Suhdeluku (indeksi):

Perusajankohdan arvo on suhdelukuna 100. Kuluvan ajankohdan arvo jaetaan perusvuoden arvolla (sekä kerrotaan sadalla) ja saatu suhdeluku ilmaisee prosentimuutokseen perusvuoteen nähden (esim. 110 merkitsee kymmenen prosentin nousua perusvuodesta).

Tuotanto:

Kuvaa alueen yritysten ja muiden yhteisöjen tuotannollista aktiiviteettia.

1) Helsingin seutu: Toimialoiltaisten tuotannon kehitystä ennakoivien indikaattorien perusteella konstruoitu Helsingin seudun tuotannon ennakoiva kuvaaja. Tuorein katsauksessa esitettävä tieto perustuu indikaattoreiden ennakoarvioihin. Tietolähde: Kaupunkitutkimus TA Oy.
2) Suomi: Tilastokeskuksen kansantalouden neljännesvuositilinpäiden bruttokansantuote kiintein hinnoin. Tuorein neljännes on Tilastokeskuksen julkaisema kokonaistuotannon ennakkotieto.

Työnvälitystilasto:

Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) tilasto, joka perustuu työnhakijoiden rekisteriin.

Työttömyysaste:

Työttömien osuus työvoimasta. Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen ja työ- ja elinkeinoministeriön työttömyysasteet poikkeavat toisistaan johtuen tietojen erilaisesta hankintatavasta.

Työvoimatutkimus:

Tilastokeskuksen otospohjainen kuukausittain tehtävä haastattelututkimus. Työllisyyttä koskevissa toimialoitaisissa tiedoissa on pienten toimialojen kohdalla suurehko virhemarginaali.

Avainlukuja

Väestö 31.12.2012*	Helsinki	Espoo	Vantaa	H:gin seutu	Uusimaa	Suomi
Väkiluku	603 854	256 760	205 133	1 383 635	1 566 481	5 426 090
Väestönmuutos vuoden alusta	8 470	4 321	2 132	17 394	17 423	24 823
Väestönmuutos, %	1,4	1,7	1,1	1,3	1,1	0,5
Muuttovoitto	6 748	2 169	763	10 683	10 661	16 798

Työmarkkinat IV/2012	Helsinki	Espoo	Vantaa	H:gin seutu	Uusimaa	Suomi
Työllinen työvoima (TK)	312 955	138 691	96 399	704 195	..	2 447 715
Muutos vuoden takaisesta, %	1,7	-0,8	-6,6	-0,2	..	-0,4
Työttömät (TEM, 12/12)	26 580	8 463	9 666	55 203	62 880	282 094
Työttömyysaste, % (TEM, 12/12)	8,4	6,5	8,9	7,7	7,8	10,7
Työllisyysaste, % (TK)	73,0	73,5	70,5	73,0	72,9	68,1

Hyvinvointi IV/2012	Helsinki	Espoo	Vantaa	PKS
Toimeentulotuen saajat	35 077	8 538	10 297	153 912
Muutos vuoden takaisesta, %	6,4	-1,2	4,2	14,7
Asumistuen saajat	27 518	7 927	8 354	43 897
Muutos vuoden takaisesta, %	7,1	10,2	10,5	8,3
Kotihoidontuen saajat	7 029	3 775	2 951	13 837
	0,3	-0,9	0,7	0,0

*ennakkotieto

¹poislukien Kauniainen.

HELSINGIN SEUDUN SUUNNAT

Muutostietoja neljännesvuosittain

Jatkuvasti päivittyvä online-sivusto:

www.helsinginseudunsuunnat.fi

Ilmestyy vuonna 2013

sähköisenä viikoilla 9, 22, 35, 48 ja

painettuna viikoilla 10, 23, 36, 49

Toimitus ja julkaisija

Helsingin kaupungin tietokeskus

PL 5500

000099 Helsingin kaupunki

Sähköposti: seudunsuunnat@hel.fi

Lisätietoja:

Leena Hietaniemi, Helsingin kaupungin tietokeskus, p. 09 310 36404

etunimi.sukunimi@hel.fi

ISSN 1455-819X (painettu)

ISSN 1796-7287 (verkossa)

KUSTANTAJAT

Helsingin seudun ympäristöpalvelut
-kuntayhtymä (HSY)

Helsingin kaupungin tietokeskus

Espoon kehittämis- ja tutkimusyksikkö

Vantaan tietopalveluyksikkö

Uudenmaan liitto

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus (ELY)

Helsingin seudun kauppamari